

tilbels af sjelden Form. Egeledes er navnlig i Lerup, Haverløv og Lørslev Sogne Jordhøienes Antal meget stort; mellem dem ere enkelte af de saakaldte Langhøie. Gravhøiene ligge ofte i Mængde, jaavel paa flade Nedstrækninger som paa høie lyngklædte Bakker. Lige ud til Klitterne, ja endog mellem disse, træffes Vidnesbyrd om en stadig paa Stederne selv foretagen Forarbejdelse af Steenredskaber. I Herredets østre Del, som er meget lav og flad, træffes derimod kun meget faa Oldtidsminder; enkelte Høie vække Opmærksomhed her ved deres ualmindelige Beliggenhed paa paafaldende sibe Steder. Nlands fuldstændige Mangel paa Oldtidsminder skyldes mulig Vens grundige Opdyrkning i Kloftertiden. Som et mærkeligt Minde herfra staar Nlands gamle Klosterkirke, opbygget af Tegl, omtrent fra Aar 1500, og indsluttende sin katolske Altertavle og sit sjeldne Monstranshus, kunstigt udskåret af Træ, til Opbevaring af Kirkens hellige Kar.

De gamle Borgtomter ved Agerløv og Måbjerg ere nu faa udjevne, at Planer af dem ikke lode sig optage. Som en Middelaalderborg, i det Mindste i ydre Henseende, viser sig endnu Herregaarden Koffedal, hvis tre Fløie i deres Murreværf have det for Middelaalderens Tid karakteristiske Munkeskifte. Af Kirkerne fremhøi Granitkirkerne i Veistrup og Lørslev størst Interesse ved deres arkitektoniske Detailformer, Skulpturer og Gravstene fra Middelaalderen.

Ved Veistrup fredlystes en Stendysse, mærkelig ved Indristninger paa Sidenene. En i sin Art ualmindelig Fredlysning i det Offentliges Interesse bebudedes af forhenværende Rigsdagsmand, Gaardeier L. Jensen i Lunde, Lerup Sogn, som har tilbudt uden Godtgjørelse at frede samtlige paa hans Mark liggende Gravhøie, 33 i Tal. Flere andre Fredlysninger bleve indlede.

Af Mols Herred fuldendtes den ifjor paabegyndte Undersøgelse af Assistent, Cand. philol. Sophus Müller og Architect C. Schjødt, idet 6 Kirkefogne bleve gjenemgaaede. Paa de arkeologiske Kort ere 186 Punkter optagne, og 37 Tavler med Tegninger ere hjembragte. To store Jordhøie paa Bistofte Præstegaards Mark frededes, ligesom ogsaa to Gravhøie i Agri, paa de høieste Løppe af Mols Bjerge, og en Stendysse erhvervedes ved Kjøb ved Sognefoged, Gaardeier N. P. Thufens imødekommende Bestræbelser.

Derefter berejste samme Undersøgelseskommission Holmans Herred i Veile Amt, hvor der optoges Beskrivelser over 6 Kirker og 95 arkeologiske Punkter, ledsagede af 25 Tavler med Tegninger.

I Veile Amt undersøgtes fremdeles 6 Sogne i Bjerre Herred af Dr. S. Petersen og Architect Pøffler. Ogsaa her har Jordernes stærke Opdyrkning foranlediget Skjøfning af de allerfleste Dysser og Jordhøie. Samtidig have dog Dræningsarbejder bragt adskillige store Gravpladser for Lyset med Urner paa flad Mark, hvorpaa intet Kjendemerke var synligt over Jorden. De vare i Tid nærmest til en Gravplads fra den ældre Ternalder paa Ballestrøget Bjerrelide midt i Herredet, hvorfra Museet for Oldsager gjenner flere mærkelige Fund. Paa Hjarnø har ligget en større Gruppe Stensætninger paa en lav Dde. Kun Nester af disse ere tilbage; 4—5 tegnede sig tydeligt som de i Danmark faa sjeldne Støbsætninger. Af Kirkerne maa især fremhøies Lufftenkirken i Brigsted med et oprindeligt Taarn af samme Materiale.

Fra Bornholm har Direktionen modtaget Beretning af Skolelærer Sjørgensen i Ibster om hans for Direktionen foretagne Undersøgelser af nylig opdagede mærkelige Helle-ristninger paa Den, ledsaget af 14 Blade med Tegninger udførte af Skoleinspektør Hjort. Helle-ristningerne forekomme navnlig i Nykarlser Sogn som overhovedet i den sydlige Del af Bornholm. Den nordlige Del af samme er imidlertid endnu ikke tilstrækkeligt undersøgt i saa Henseende.

Fra Skolelærer Sjørgensen i Ibster og fra Førstelærer Petersen i Allinge forventes yderligere Beretninger om flere Undersøgelser paa Bornholm. Desuden har Direktionen havt Leilighed til at indhente Oplysninger om og Tegninger af en hel Del spredte Fortidsminder i Kirker og paa Marker omkring i Landet til Lettelse ved kommende specielle Undersøgelser af de paagældende Egne.

Det stadig raakt fremstridende Fredningsværk, støttet ved betydelige Gaver af Private, afgiver et godt Vidnesbyrd om den tiltagende Interesse for Sagen i Publikum. Foruden den ovennævnte betydelige Gave af forhenværende Rigsdagsmand L. Jensen i Lunde, Lerup Sogn, hvis definitive, lovformelige Ordning i disse Dage forventes, ere følgende Fredninger ved udfærdigede Deklarationer indtil nu iværksatte:

Sjælland.

1. Sorø Amt, Allsted Herred, Lynge Sogn. Gaardeier Niels Frederiksen med Kurator, Gaardeier og Sognefoged Claus Nielsen har som Gave overdraget en paa Løps- hoi Bymark, Matr. Nr. 2a, værende Stendysse med Jord i 6 Jods Omkreds. Dokumentet er udfærdiget den 13de Mai 1877.